

Důvodová zpráva

Pro projednání v Radě hlavního města Prahy je připravována a do připomínkového řízení předkládána již 37. novela tržního řádu od roku 1998, kdy byl tento předpis schválen poprvé. Zároveň se jedná o 7. novelu po schválení nového úplného znění textové části v červnu 2011.

Hlavní město Praha vydává novelizovaný tržní řád na základě zmocnění v § 18 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, které umožňuje obci v přenesené působnosti vydat tržní řád formou nařízení za účelem regulace nabídky, prodeje zboží a poskytování služeb mimo provozovnu určenou k tomuto účelu kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního zákona. Jedná se tudíž o regulaci doplňkové formy prodeje a poskytování služeb k tzv. „kamenným provozovnám“. Podle § 1 odst. 1 tržního řádu je *„Na území hlavního města Prahy možno mimo provozovnu k tomuto účelu určenou kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního zákona nabízet, prodávat zboží nebo poskytovat služby na místech uvedených v příloze č. 1 k tomuto nařízení a v rozsahu v ní stanoveném, nejde-li o druhy prodeje zboží nebo poskytování služeb, na které se toto nařízení nevztahuje nebo které jsou zakázány. Místa uvedenými v příloze č. 1 k tomuto nařízení jsou tržnice, tržště, tržní místa, restaurační zahrádky v době po 22.00 hod., místa pro konání trhů, trasy pro pojízdný prodej zboží nebo poskytování služeb, předsunutá prodejní místa, místa pro nabídku zboží a místa pro nabídku služby.“*

Novelou navrhované změny se tentokrát dotýkají jak textové části, tak aktualizace a upřesnění přílohové části.

1. Důležitou navrhovanou změnou v textové části je zakotvení zákazu podomního prodeje. Na ten se dle aktuální právní úpravy tržní řád nevztahuje (viz § 7 odst. 1). Za dobu existence tržního řádu až do loňského roku nebyly, oproti ostatním obcím, v hlavním městě Praze zaznamenány větší snahy, aby byl podomní prodej mimo kolaudované provozovny, tržním řádem zakázán. První výraznější signály k této úpravě se objevily v loňském a zazněly znovu v letošním roce. Ústavní soud rovněž vydal nálezný sp. zn. Pl. ÚS 57/13 ze dne 20.5.2014, z něhož lze dovodit, že plošný zákaz podomního prodeje je tržním řádem možný. V posledních letech se rovněž zvýšila agresivita podomních prodejců, na jejich praktiky i stížnosti reaguje předkládaný zákaz uvedené činnosti. V reakci na výše uvedené byl tento návrh zapracován do předkládané novely, aby se k němu mohly vyjádřit všechny zúčastněné strany v připomínkovém řízení. V návaznosti na tuto úpravu se v § 7 odst. 1 nebude vztahovat výjimka na podomní prodej, v § 7 se zrušuje odstavec 3 a dosavadní odstavce 4,5 se označují jako odstavce 3,4. V § 8 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní: *„(2) Podomní prodej je na území hlavního města Prahy zakázán.“* a dosavadní odstavce 2,3,4 se označují jako odstavce 3,4,5. V § 8 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní: *„(6) Za podomní prodej se pokládá prodej, kdy je bez předchozí objednávky dům od domu, byt od bytu nabízeno a prodáváno zboží.“*

2. Druhá navrhovaná změna v textové části se týká upřesnění textu v § 1 odst. 2 větě druhé, kdy jsou do ní nově vložena slova *„s prostory ohraničenými pevnou nebo přenosnou konstrukcí“* a slova *„přenosnými stánky“* se zrušují“ (viz. cit. nová úprava: *„Tento prostor umožňuje stanovit alespoň 10 prodejních míst a v době prodeje zboží a poskytování služeb musí být vybaven alespoň 10 stánky s prostory ohraničenými pevnou nebo přenosnou konstrukcí, přenosnými stánky, stoly, pulty, stojany, mobilními zařízeními jako jsou účelově upravené a vybavené vozíky a jinými obdobnými zařízeními (dále jen "prodejní zařízení"),*

umístěnými na zpevněném povrchu na určených prodejních místech, jejichž rozmístění a počet v prostoru tržnice jsou určeny plánkem.“). Navrhovaná úprava zpřesňuje výčet prodejních zařízení tak, aby odpovídal pojmu stánku vymezenému v § 132 písm. a) zákona č. 132/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů a v nově navrhovaném zákoně o ochraně zdraví před návykovými látkami.

3. Třetí navrhovanou úpravou v textové části je rozšíření definice tržního místa v § 1 odst. 4, kdy se v § 1 na konci odstavce 4 doplňuje věta „Tržní místo je i místo, na kterém se prodává zboží nebo poskytují služby na plavidle či z plavidla.“.

Podle § 9 odst. 1 zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, se plavidlem rozumí loď, malé plavidlo, plovoucí stroj, plovoucí zařízení a jiné ovladatelné plovoucí těleso. Určující znaky jednotlivých druhů plavidel a podmínky jejich technické a provozní způsobilosti stanoví vyhláška Ministerstva dopravy č. 223/1995 Sb., o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách. Navrhovaná úprava reaguje na živelně rostoucí počet různých forem podnikání na Vltavě, kdy byly např. zachyceny případy prodeje na zakotvených lodích a jiných plavidlech nebo prodej z těchto plavidel.

Na navrhovanou úpravu navazuje výjimka pro podnikatelskou činnost na botelech nově obsažená v § 7 odst. 1. Vzhledem ke službám, které se mohou na tržních místech v centrální části poskytovat a k malému počtu těchto plavidel na Vltavě, kterých je v současné době 6, je navrženo, aby se tržní řád na botely nevztahoval. Stávající výjimka vztahující se na prodej zboží a poskytování služeb na lodích je upřesněna tak, aby bylo patrné, že se jedná o lodě určené k dopravě osob a o prodej zboží a poskytování služeb probíhající při plavbě v rámci jejich trasy. Podle § 2 odst. b) zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů se plavbou rozumí „pohyb nebo stání plavidla na vodní cestě“. Rozumí se jimi např. výletní lodě, lodě dopravující turisty do zoo, lodě provozující okružní plavby historickým centrem atd. V § 7 odst. 1 text s navrhovanými úpravami zní: „*Toto nařízení se nevztahuje na prodej zboží pomocí automatů obsluhovaných spotřebitelem, na prodej tisku prostřednictvím kamelotů, na prodej vstupenek na kulturní akce před objekty, v nichž se konají, v den jejich konání, po dobu 4 hodin před jejich zahájením a bez omezení pohybu chodců, na prodej zvukových a obrazových nosičů jejich autory při provozování jejich pouliční produkce, na poskytování služeb a prodej zboží na restauračních zahrádkách v době od 8.00 do 22.00 hodin, na zásilkový prodej, ~~na podomní prodej~~, na vánoční prodej ryb a stromků, jmelí a chvojí, na velikonoční prodej kraslic a pomlázek, na prodej zboží a poskytování služeb na lodích určených k dopravě osob a to při plavbě v rámci jejich trasy, na podnikatelskou činnost na botelech, na nabídku a prodej květin na předsunutých prodejních místech a místech pro nabídku zboží a na distribuci telefonních seznamů.*“.

4. Další navrhovanou úpravou v textové části je návrh na vyloučení možnosti konat trhy na tržních místech. V § 1 odst. 7 větě poslední se slova „tržních místech“ zrušují. Úprava reaguje na skutečnost, že na trzích lze prodávat širší sortiment než na tržních místech a enormní nárůst trhů v posledních letech, zejména farmářských. Trhy se budou konat pouze v tržnicích, na tržištích a na dalších místech, bude-li uvedeno v příloze č. 1 tržního řádu. Samostatně budou vedeny pouze tehdy, pokud nejsou provozovány v tržnicích nebo na tržištích. Výsledkem by mělo být i zpřehlednění míst, kde se trhy konají. Aby měly městské části dostatečný časový prostor reagovat na tuto úpravu, je navrženo odložit účinnost tohoto ustanovení od 1.4.2016.

5. Problematika trhů se dotýká i přílohové části. V příloze č. 1 tržního řádu je u některých trhů uvedena doba provozu pouze příležitostně, příp. i celoročně, bez bližšího časového vymezení. Veřejnost a dozorové orgány tak nemají vypovídající přehled o tom, kdy se konkrétní trhy skutečně konají. Doba provozu „příležitostně“ je určité období roku s konkrétním datem (např. velikonoční trhy se konají příležitostně 21 dní před Velikonocemi; vánoční trhy se konají příležitostně od 24.11.-24.12.; farmářské trhy se konají příležitostně od 1.4. – 31.10., u takto vymezené doby provozu je třeba doplnit i konkrétní dny v týdnu apod.). S odkazem na výše uvedené by v rámci této novely měla být doplněna, příp. upřesněna, prodejní doba a doba provozu trhů.

6. V souvislosti s problematikou trhů je třeba poukázat i na akce konané městskými částmi, které se každoročně opakují, jsou svým převažujícím charakterem trhy, ale jsou „vydávány“ za kulturní akce ve smyslu § 7 odst. 2 tržního řádu. Jako příklad lze uvést akce konané ve vánočním období na Malém náměstí a v horní části Václavského náměstí. Při respektování rovného přístupu ke všem subjektům při aplikaci tržního řádu je třeba, aby městské části tento stav v rámci novely narovnal a navrhly zařadit taková místa do přílohy č. 1 tržního řádu či upravily návrh textu přílohy.

7. V přílohové části byla navržena úprava doby provozu u šesti stánků na Václavském náměstí do 31.12.2016 (u č. 1/846 – tisk, tabák; u č. 1/846 – občerstvení (stravovací služby); u č. 2/772 – občerstvení (stravovací služby), u č. 29/824 občerstvení (stravovací služby); u č. 34/792 – občerstvení (stravovací služby); u č. 49/816 – květiny), která je dle aktuálního znění stanovena do 30.6.2015. Smyslem navrhované úpravy je zachovat v lokalitě Václavského náměstí prodej uvedeného sortimentu do doby vyřešení jeho konečné podoby a vyjít vstříc veřejnosti. Tato úprava byla navržena i u stánku s občerstvením na Jungmannově nám. u č. 1/761.

Od říjnové novely obdržel odbor ZIO MHMP od městských částí a podnikatelů celkem návrhy na 102 úprav přílohy č. 1 k tržnímu řádu. V porovnání s předchozími novelami se počet návrhů zvýšil. Převažuje zájem o zařazení nových tržních míst a to zejména v Pražské památkové rezervaci a oproti minulým letům byl zaznamenán zvýšený zájem o provozování pojízdného prodeje zboží na trasách. Nově navržené lokality jsou označeny písmenem N, lokality k vypuštění písmenem V a změny u stávajících míst jsou vyznačeny tučně a označeny písmenem Z. V souvislosti s navrhovanými změnami v přílohové části je třeba upozornit na zapracovaný návrh společnosti HMG s.r.o. na vyřazení dvou tržních míst na nám. Republiky u č. 6/660 se stánky pro sortiment tisk, tabák a občerstvení, které mají představovat požární bezpečnostní riziko pro hotel *****KINGS COURT, který provozuje.

Při každé novelizaci tržního řádu je pravidelně připomínán záměr postupného snižování počtu míst, na kterých je možno mimo provozovnu k tomuto účelu určenou kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního zákona nabízet a prodávat zboží nebo poskytovat služby, a to zejména v centrální části města. Ačkoliv se má jednat o doplňkovou formu podnikání, každoročně narůstá počet navrhovaných prodejních míst, nejvíce pak tržních míst a trhů. Je plánováno řešení tohoto problému stabilizací počtu tržních míst a trhů především v centrální části města s důrazem na Pražskou památkovou rezervaci a určitou redukcí. Stabilizace je plánována ve třech etapách ve spolupráci s odborem památkové péče, odborem evidence, správy a využití majetku MHMP, za přispění příslušných městských částí.

1. V první etapě je předpokládána prověrka tržišť a tržních míst v lokalitě městské části Praha 1 s plánovaným kontrolním termínem v prosinci 2015.

2. Ve druhé etapě by byla prověrka rozšířena na ostatní části patřící do Pražské památkové rezervace s plánovaným kontrolním termínem v dubnu 2016.
3. Ve třetí etapě by byla prověrka provedena ve zbývajících částech centrální části města s kontrolním termínem v dubnu 2017.

Cílem je vytipovat místa, která budou stabilizována a místa, která budou vyřazena příp. přeřazena na místa vhodnější. Bude přihlédnuto zejména k jejich umístění, druhu sortimentu a k vzhledu prodejního zařízení. S případným plánovaným vyřazením by měl být provozovatel seznámen v dostatečném časovém předstihu. Při vyřazování bude nutné přihlédnout k tomu, jak jsou uzavřeny nájemní smlouvy, ale také zohlednit, aby se podnikateli navrátila investice do prodejního zařízení, pokud by se jednalo o nová místa. Po stabilizaci míst v jednotlivých etapách by k zařazování nových míst mělo docházet pouze v mimořádných případech, většinou náhradou za jiné vypuštěné místo. U trhů bude přihlédnuto k jejich zaměření, na jakých místech jsou provozovány, k jejich počtu v dané lokalitě, ploše, frekvenci jejich konání, návštěvnosti, zda jsou na zařazených místech fakticky provozovány.

V okrajových městských částech, kde doplňková forma prodeje určitého zboží nebo poskytnutí služby mimo kolaudované provozovny může představovat jedinou možnost, jak v místě zboží či službu pořídit, zůstane režim volnější.

Důvodová zpráva bude po připomínkovém řízení dále dopracována.